

magten har at udstede Privilegier og at have dem, naar det almene Vel udfordrer det. Udfordrer altsaa det almene Bedste, at dette Privilegium skal ophaves, saa er jo det ligefremme Princip at ophave det uden videre Tale om nogenformig Erstatning. De, som have Privilegiet i Besiddelse, besidde det jo kun under den Betingelse, at de kunne have det saalænge det almene Bedste fordrer det. Det er jo aldrig udstedt under den Betingelse, at det skulde vedblive til evig Tid, eller at det skulde afhjæbes dem engang i Tiden, — under saadanne Betingelser have de ikke annammet det, og altsaa har Staten heller ingen Forpligtelse paa sig til at opfylde saadanne Betingelser; men vil Staten derimod ved Lovgivningen gaae ind paa Billigheds-spørgsmaalet, da mener jeg, at den maa være consequent, saa at naar der tilstaaes een Corporation Lettelse og Erstatning, fordi dens Privilegier ophaves, saa maa den ogsaa tilstaae Enhverformig Erstatning, thi uden dette kommer Staten i aabenbar Selvmodsigelse mod sig selv. Hvad jeg forøvrigt havde at sige, har jeg fundet træffende udtalt af Rigsdagsmanden for Præsto Amts 2det Distrikt (Schack).

With: Det staaer klart for mig, at Bagerlauget, eller, rettere sagt, Cierne af de 50 Bagergaarde, ikke have nogen juridisk Forordning, som de med Nette kunne paaberaabe sig, thi Præmisserne til Rescriptet af 28de April 1739 vise, at den ved samme trufne Foranstaltning snarere er fæstet i Communens Interesse end i Bagerens; men paa den anden Side, naar man seer hen til Udtrykkene i Reglementet af 1771 og Rescriptet af 1806, saa kan jeg ikke nægte, at Bagerne maae staae i den Formening, de have et ubestrideligt reelt Privilegium; thi, naar Cancelliet siger, at de skulle ansees med at have fortabt deres Privilegium, og at Cancelliet derefter er berettiget til at meddele et nyt Privilegium istedetfor det tabte, saa forudsætter dette jo vel, at der er et Privilegium, thi ellers kunde det ikke tabes. Cancelliet har da ved dette Udtryk styrket Folk i den Mening, at der eksisterede et Privilegium. Det har der- ved, om jeg saa maa udtrykke mig, narret Folk til at sætte deres Penge i Bagergaarde,

og saa maae de ogsaa være berettigede til at kræve Erstatning derfor. Hvad jeg iøvrigt kunde ønske at udtale, har den ærede 5te hjo-benhavnste Rigsdagsmand (David) for endeel allerede sagt. Jeg skal derfor blot endnu til- lade mig at fremsætte min Formening om, hvorledes Erstatningen bedst kunde gives, idet jeg strax vil sige, at jeg troer, Erstatningen i Grunden vil blive høist ubetydelig. Bagerne paa staae, at deres Eiendomme ere kjøbt til en urimelig høi Priis, netop fordi de vare Bagergaarde; men det lader sig i Almindelighed ikke beregne, hvormeget en enkelt Gaard er betalt dyrere, end den ellers vilde være betalt, thi dette afhænger tildeels af dens Besligning og den Næring, som forhen har været til Stedet; ligesom man ogsaa maa betænke, at Bagergaardene ikke alene ere brugte til Bageri, men ogsaa til Beboelsesleiligheder, og de Grunde, som have havet Værdien paa Gaardene i Almindelighed, ogsaa have indvirket paa Bagergaardenes Priis. Jeg har da tænkt mig, at man kunde lade Loven udgaae som den er, og blot tilføie, at de Bagere, eller de Ciere af Bagergaarde, som vare misfor- nøiede med Loven og som ansaae sig for at være brostholdne, om de end beholde Eneretten ifølge Loven i 10 Aar, kunde melde sig hos Staten, og da vilde Statskassen indkjøbe Bager- gaarden for den Sum, den nærværende Besidder har faaet den for, og derefter sælge den ved Auction. De Bagere, der herved kom ud af deres Næring, stod det da frit for at kjøbe Gaardene igjen, og jeg troer da, at der i de færreste Tilfælde herved vilde vise sig noget Tab for Statskassen. Man kunde da, om dette Forslag fulgtes, ikke sige, at Bagerne ikke havde faaet den fulde Erstatning, som der tilkom dem; thi naar de fik den Sum, som deres Eiendomme vare værd, paa den Tid de afhandle dem, og desuden havde Udgang til alligevel at blive ved Gaardene, saa vilde de ikke lide noget Tab. Denne Formening har jeg blot fremsat, for at den muligt kunde finde Anklang her i Salen.

Monrad: Jeg troer rigtignok, at man gjør sig megen for megen Uleilighed med denne Sag. Hvis der var Tale om, at vi blot skulle holde os til hvad der var billigt, saale-